

BÁO CÁO CẬP NHẬT TRIỂN VỌNG GIÁ DẦU KHI ISRAEL TẤN CÔNG IRAN

I. Nguyên nhân Israel tấn công Iran

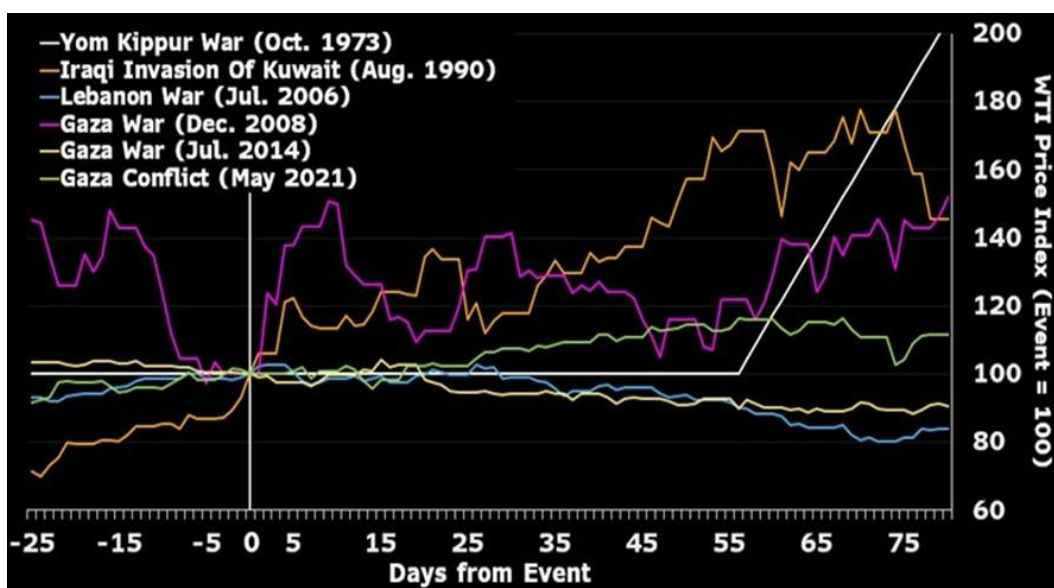
Theo các tổ chức trên thế giới đánh giá, lý do hàng đầu và xuyên suốt cho bất kỳ hành động quân sự tiềm năng nào của Israel chống lại Iran là chương trình hạt nhân của Tehran. Israel coi việc Iran sở hữu vũ khí hạt nhân là một mối đe dọa không thể chấp nhận được đối với sự tồn vong của mình. Lịch sử đã chứng minh Iran từng tuyên bố tiêu diệt Israel, và một Iran có vũ khí hạt nhân sẽ làm thay đổi đáng kể cán cân quyền lực trong khu vực, đặt ra một nguy cơ tiềm tàng cho một cuộc chiến tranh hủy diệt. Israel thường xuyên nhấn mạnh rằng họ sẽ không cho phép Iran đạt được khả năng vũ khí hạt nhân, và có thể hành động đơn phương nếu cảm thấy các nỗ lực ngoại giao và trừng phạt quốc tế không hiệu quả trong việc ngăn chặn Tehran.

Ngoài chương trình hạt nhân, Israel cũng vô cùng lo ngại về các hoạt động gây bất ổn khu vực của Iran thông qua việc hỗ trợ và tài trợ cho các nhóm vũ trang phi nhà nước. Các nhóm như Hezbollah ở Lebanon, Hamas và Hồi giáo Jihad ở Gaza, cũng như các lực lượng dân quân ở Syria và Iraq, được Iran trang bị vũ khí, huấn luyện và tài trợ. Các nhóm này thường xuyên đe dọa an ninh Israel, phóng tên lửa và thực hiện các cuộc tấn công. Từ góc độ của Israel, việc tấn công vào Iran có thể được coi là một cách để làm suy yếu năng lực của Tehran trong việc hỗ trợ các lực lượng ủy nhiệm này, qua đó giảm thiểu các mối đe dọa trực tiếp đến biên giới của Israel. Thêm vào đó, Israel cũng có thể tấn công Iran để duy trì ưu thế quân sự và khả năng răn đe của mình trong khu vực. Một cuộc tấn công phủ đầu có thể nhằm mục đích phá hủy các cơ sở hạt nhân quan trọng, làm chậm chương trình của Iran trong nhiều năm và gửi một thông điệp mạnh mẽ rằng Israel sẵn sàng bảo vệ lợi ích an ninh của mình bằng mọi giá. Điều này cũng nhằm ngăn chặn Iran xây dựng một khả năng răn đe đáng tin cậy chống lại Israel, vốn có thể làm suy yếu vị thế của Israel trong khu vực.

II. Tác động đến giá năng lượng và vận tải dầu thô khi căng thẳng leo thang

1. Giá dầu tăng cao và rủi ro lạm phát quay trở lại khi xung đột gia tăng

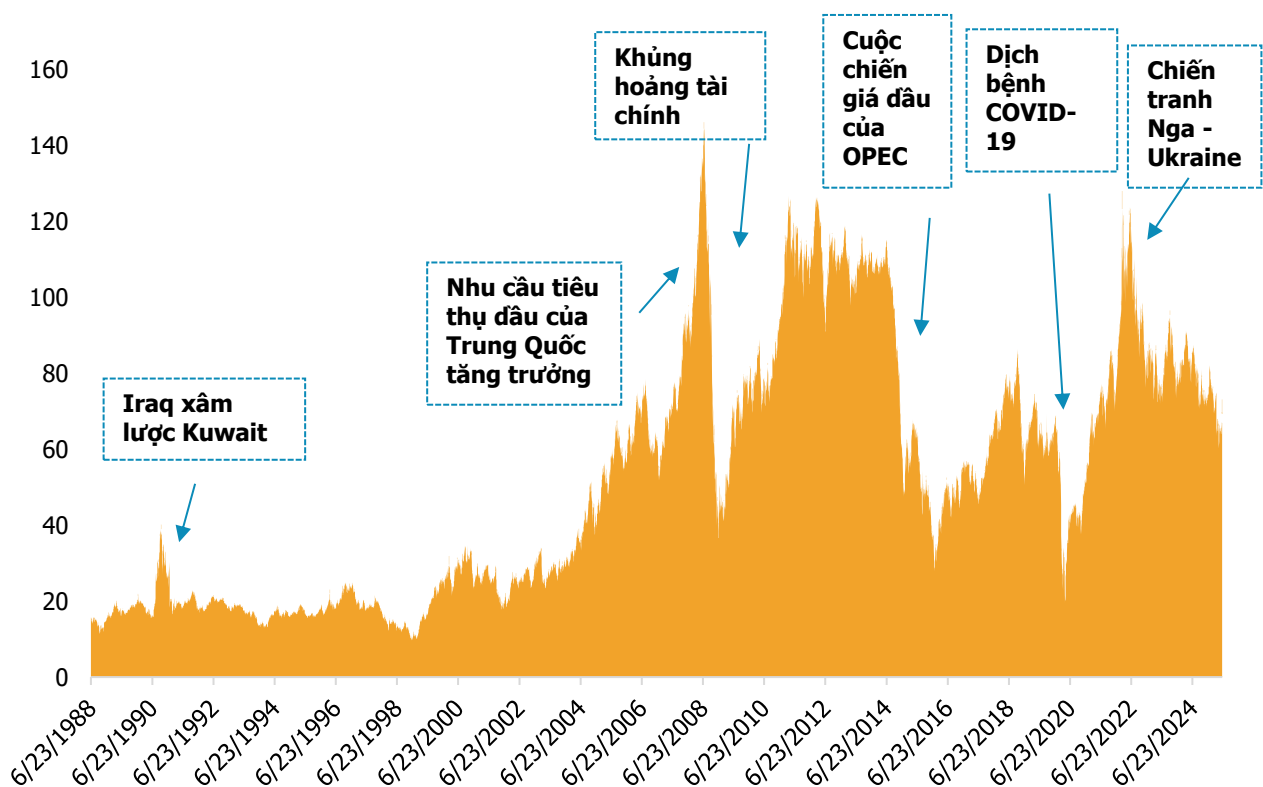
Biến động của giá dầu đối với các cuộc xung đột trong quá khứ ở Trung Đông

Nguồn: Bloomberg Economics, PSI tổng hợp

The Bloomberg Economics, giá dầu sẽ chỉ chịu ảnh hưởng mạnh, trực tiếp khi các xung đột trong khu vực liên quan đến các nước sản xuất dầu lớn, như cuộc xâm lược Kuwait năm 1990 của Iraq, hoặc như Chiến tranh Yom Kippur năm 1973 và lệnh cấm vận dầu mỏ của Ả Rập sau đó. Hiện tại, việc Israel tổ chức các cuộc tấn công vào Iran có thể gây ra gián đoạn nghiêm trọng đối với hoạt động sản xuất dầu toàn cầu và làm giá dầu tăng cao. Tham chiếu với các sự kiện đã diễn ra trong lịch sử, tác động của vụ việc này có thể tương tự như vụ tấn công bằng máy bay không người lái nhắm vào nhà máy xử lý dầu Abqaiq của Saudi Arabia năm 2019, khiến hoạt động sản xuất bị gián đoạn khiến lượng cung dầu thô giảm ước tính 5.7 triệu thùng, tương đương 50% sản lượng của Aramco và 6% sản lượng dầu thế giới, theo AP 17-9. Trong ngắn hạn, sự kiện này chắc chắn sẽ có những tác động đến tâm lý và có thể làm giá dầu tăng cao.

Diễn biến giá dầu và một số sự kiện (USD/thùng)

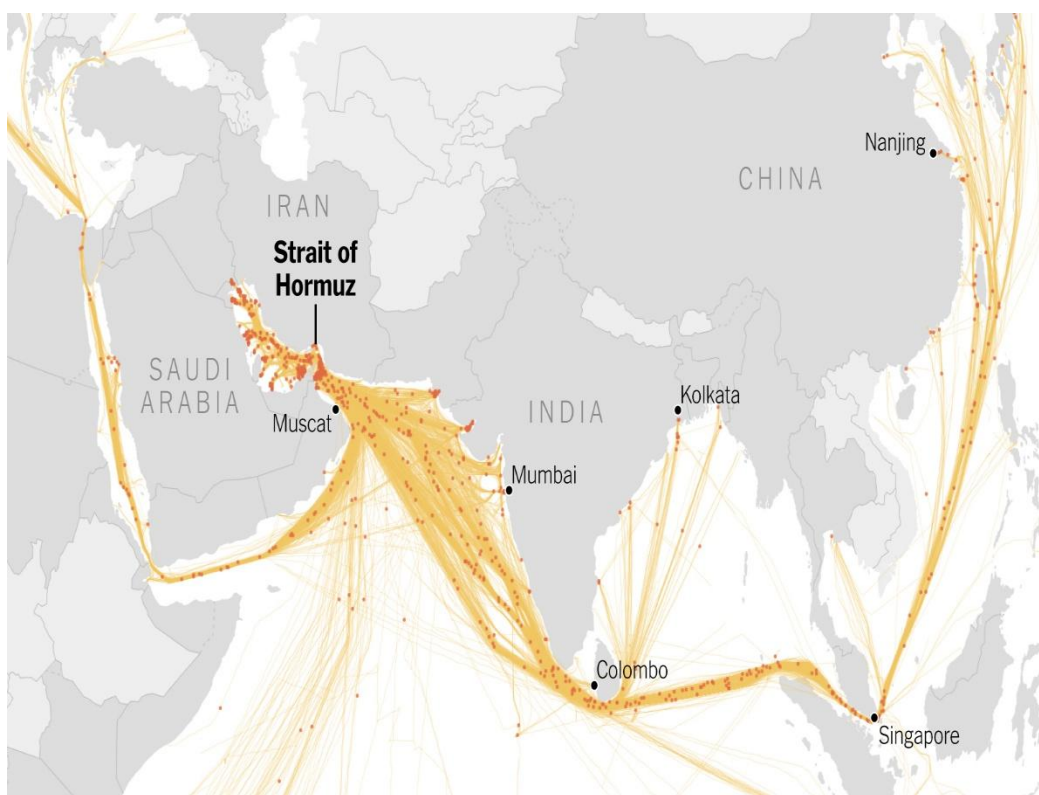
Nguồn: Bloomberg, PSI tổng hợp

Thêm vào đó, kinh tế toàn cầu vẫn đang ở trong quá trình phục hồi sau một khoảng thời gian lạm phát nghiêm trọng, vốn bị đẩy cao thêm bởi cuộc chiến tranh giữa Ukraine và Nga năm 2022. Vậy nên, một cuộc xung đột mới tại khu vực then chốt trong sản xuất năng lượng toàn cầu như Trung Đông có thể khiến áp lực lạm phát quay trở lại mức cao, qua đó xóa bỏ những nỗ lực kiềm chế lạm phát trước đó của các NHTW.

2. Rủi ro đóng cửa eo biển Hormuz có thể làm giá dầu và giá cước vận tải tiếp tục tăng

Theo các tổ chức thế giới, trong kịch bản xấu hơn, nếu eo biển Hormuz – tuyến hàng hải chiến lược của khoảng 20% lượng dầu mỏ thế giới – bị phong tỏa, giá dầu thô có thể tăng cao. Đây là một kịch bản hoàn toàn có thể xảy ra, tương tự như những diễn biến sau cuộc xâm lược Kuwait của Iraq năm 1990.

Cụ thể, eo biển Hormuz là một tuyến đường thủy hẹp dài gần 161km, nối Vịnh Ba Tư với Ấn Độ Dương, với Iran ở phía bắc và UAE, Oman ở phía nam. Đây là tuyến hàng hải cực kỳ quan trọng với lưu lượng hàng ngày là 21 triệu thùng dầu (khoảng 20% lượng tiêu thụ toàn cầu). Đây cũng là nơi vận chuyển gần 90 triệu tấn LNG từ Qatar và UAE, tương đương 25% nhu cầu toàn cầu. Bất kỳ hình thức phong tỏa nào – dù chỉ trong thời gian ngắn – cũng sẽ chặn đứng phần lớn xuất khẩu dầu từ các quốc gia vùng Vịnh như Saudi Arabia, Iraq, Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống nhất (UAE) và Kuwait. Trong bối cảnh đó, năng lực vận chuyển thay thế qua đường ống hiện rất hạn chế, chỉ khoảng 6.5 triệu thùng mỗi ngày – bao gồm 5 triệu thùng/ngày từ đường ống Đông-Tây của Saudi Arabia và 1.5 triệu thùng/ngày từ hệ thống Habshan–Fujairah. Điều này đồng nghĩa với việc hơn 10 triệu thùng dầu/ngày – tức gần 10% nguồn cung toàn cầu – có nguy cơ bị gián đoạn. **Theo Bloomberg, nếu eo biển Hormuz bị đóng cửa, giá dầu có thể tăng lên trên 100 USD/thùng do thiếu hụt nguồn cung từ các nước thuộc khu vực Vịnh Ba Tư.**

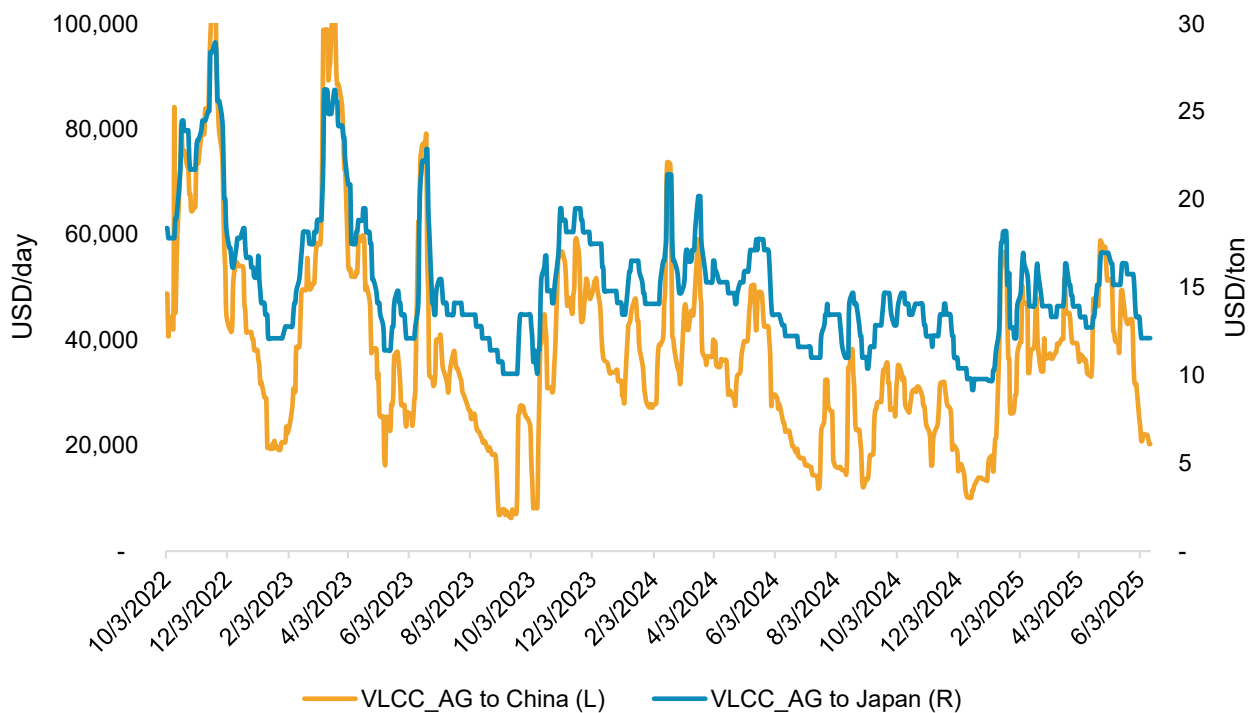
Nguồn: Bloomberg, PSI tổng hợp

Ngoài ra, việc đóng cửa eo biển Hormuz cũng có thể khiến giá LNG tăng mạnh. Theo Bloomberg ước tính, việc đóng cửa eo biển Hormuz có thể làm gián đoạn dòng khí đốt tự nhiên hóa lỏng (LNG) từ Qatar – quốc gia mỗi ngày vận chuyển hơn 10 tỷ feet khối LNG qua eo biển này – giá LNG có thể tăng ít nhất 35%. Đồng thời, hoạt động khai thác khí đốt của Israel cũng có nguy cơ bị gián đoạn, hoặc nước này có thể tạm dừng xuất khẩu khí đốt sang Ai Cập, làm dấy lên lo ngại về nguồn cung và đẩy giá lên cao hơn nữa.

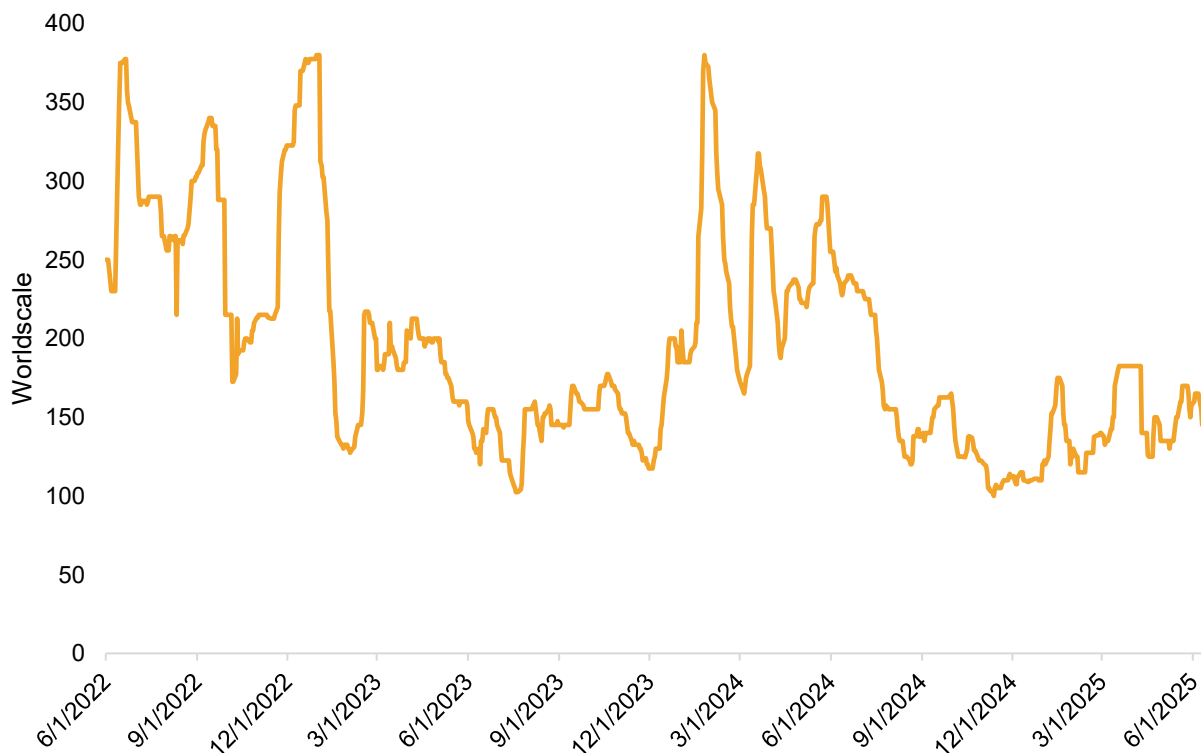
Giá cước vận chuyển dầu thô và dầu sản phẩm được cho là sẽ chịu ảnh hưởng lớn bởi mức độ leo thang của xung đột Israel–Iran. Theo các tổ chức nhận định, việc xung đột gia tăng sẽ làm gián đoạn chuỗi cung ứng toàn cầu, và đẩy giá cước lên cao hơn nữa. Nếu không thể đi qua Hormuz, các tàu sẽ phải đi đường vòng qua Mũi Hảo Vọng ở cực nam châu Phi. Điều này sẽ làm tăng đáng kể quãng đường di chuyển (thêm hàng nghìn

hải lý), kéo dài thời gian vận chuyển từ vài ngày đến vài tuần, và tăng chi phí nhiên liệu, chi phí vận hành, cũng như chi phí thuê tàu. Tất cả những yếu tố này có thể đẩy cước vận tải lên rất cao.

Giá cước tàu chở dầu thô tuyến Trung Đông

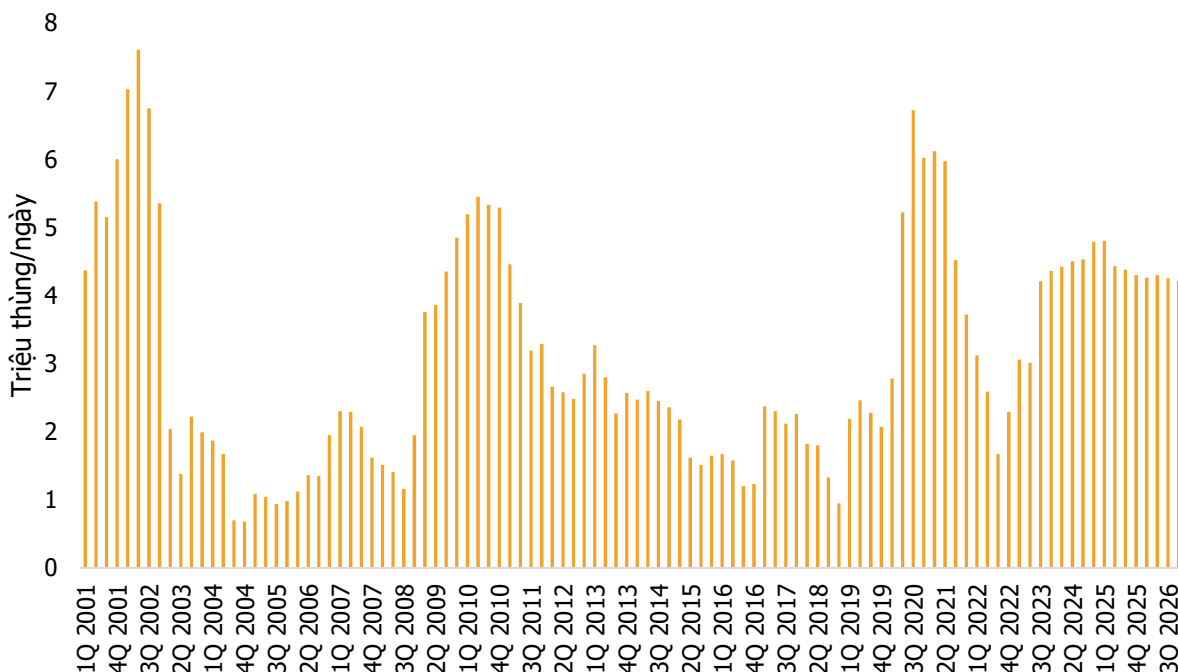
Giá cước tàu chở dầu sản phẩm Trung Đông

Nguồn: Bloomberg, PSI tổng hợp

3. Khả năng không thể sử dụng tối đa công suất dự phòng của OPEC

Công suất dự phòng của các nước OPEC

Nguồn: EIA, PSI tổng hợp

Công suất dự phòng của OPEC+ đóng vai trò như một bộ đệm bảo vệ thị trường khi đối diện với sự thiếu hụt về nguồn cung. Tổ chức này hiện nắm giữ tổng cộng công suất dự phòng lên đến hơn 6 triệu thùng dầu/ngày, trong đó, các nước thuộc OPEC nắm giữ gần 5 triệu thùng dầu/ngày – chủ yếu đặt tại Saudi Arabia và Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống nhất (UAE). Tuy nhiên, nếu eo biển Hormuz bị phong tỏa, phần lớn công suất dự phòng của OPEC+ sẽ trở thành nguồn cung bị mắc kẹt, không thể đưa ra thị trường. Do đó, chính sách của OPEC+ cũng có thể chuyển sang sản xuất với sản lượng tối đa để bù đắp sản lượng dầu bị thiếu hụt. Cùng với đó, một số thành viên khác của OPEC+ có công suất dự phòng đặt ở ngoài khu vực Vịnh, chẳng hạn như Nga và Kazakhstan, có thể được hưởng lợi từ một cuộc khủng hoảng leo thang. Các nước này có khả năng gia tăng sản lượng ở mức giá cao hơn để bù đắp phần hụt từ các nước vùng Vịnh trong liên minh, qua đó cải thiện nguồn thu. Ngoài ra, Mỹ cũng có khả năng phải tiếp tục khai thác Dự trữ Dầu Chiến lược (Strategic Petroleum Reserve – SPR) nhằm bù đắp phần sản lượng bị thiếu hụt.

LIÊN HỆ

CÔNG TY CỔ PHẦN CHỨNG KHOÁN DẦU KHÍ

Tòa nhà Hanoitourist, số 18 Lý Thường Kiệt, Hoàn Kiếm, Hà Nội

ĐT: + 84 4 3934 3888 - Fax: +84 3934 3999

Website: www.psi.vn

Chi nhánh TP. Hồ Chí Minh

Lầu 1, tòa nhà PVFCCo, số 43 Mạc Đĩnh Chi,
Phường Đa Kao, Quận 1, Tp. Hồ Chí Minh
Điện thoại: (84-8) 3914 6789
Fax: (84-8) 3914 6969

Chi nhánh TP. Vũng Tàu

Tầng 5, tòa nhà Silver Sea, số 47 Ba Cu, Tp.
Vũng Tàu
Điện thoại: (84-64) 254520/22/23/24/26
Fax: (84-64) 625 4521

Chi nhánh TP. Đà Nẵng

Tầng 3, tòa nhà số 53 Lê Hồng
Phong, Quận Hải Châu, Tp. Đà Nẵng
Điện thoại: (84-511) 389 9338
Fax: (84-511) 389 9339

TUYÊN BỐ MIỄN TRÁCH NHIỆM

Các thông tin và nhận định trong báo cáo này được PSI đưa ra dựa trên những nguồn tin mà PSI coi là đáng tin cậy vào thời điểm công bố. Tuy nhiên, PSI không đảm bảo tính đầy đủ và chính xác tuyệt đối của các thông tin này.

Báo cáo được đưa ra dựa trên các quan điểm của cá nhân chuyên viên phân tích, không nhằm mục đích chào bán, lôi kéo nhà đầu tư mua bán, nắm giữ chứng khoán. Nhà đầu tư chỉ nên sử dụng báo cáo này như một nguồn tham khảo cho quyết định đầu tư của mình và PSI sẽ không chịu bất cứ trách nhiệm nào trước nhà đầu tư cũng như đối tượng được nhắc đến trong báo cáo này về những tổn thất có thể xảy ra khi đầu tư hoặc thông tin sai lệch về đối tượng được nhắc đến trong báo cáo này.